

Bratislava, 25. marec 2022

TLAČOVÁ SPRÁVA

Príklady dobrej praxe

V Španielsku nekončí bioodpad na skládke. Druhú šancu mu dávajú aj slovenské samosprávy

Mesto Pontevedra na severozápade Španielska sa pred rokmi trápila s rovnakým problémom, s akým dnes bojujú slovenské samosprávy – čo robiť s nevyužitým bioodpadom. Aj keď je táto španielska provincia jedna z najväčších v krajine, žijú v nej len dve percentá obyvateľov krajiny. Napriek tomu dokázali podľa organizácie Zero Waste Europe, združujúce odborníkov na znižovanie odpadov, vyprodukovať v priemere až 348 kg zmesového odpadu na osobu ročne. Problém bol však nielen v produkcii, ale aj kde tento odpad končil. Až 55 percent bioodpadu vyhadzovali občania do nádob na komunálny odpad. „Nezúžitkovaný kuchynský odpad je plytvaním so zdrojom živín a navyše jeho skládkovanie je ekologickou hrozbou,“ vysvetľuje Martina Gaislová z portálu menejodpadu.sk.

Rôzne zariadenia pre domácnosti

Na začiatku nemalo mesto žiadnu možnosť ako zhodnotiť bioodpad. To sa však zmenilo, keď sa vedenie rozhodlo postaviť prvý decentralizovaný kompostovací systém v regióne. V roku 2019 preto v meste zahájili projekt pod názvom „Revitaliza“ s cieľom **vzbierať a zhodnotiť kuchynský biologicky rozložiteľný odpad** z domácností tak, aby bioodpad neskončil na skládke alebo v spaľovni. Pri zavedení nového

systému mali občania na výber z troch spôsobov kompostovania podľa hustoty zaľudnenia. Takmer 40 percent obyvateľov si vybralo domáce kompostovanie a približne rovnako veľká skupina uprednostnila kompostovanie v komunitách. Zvyšok obyvateľov začalo využívať lokálnu kompostáreň. „Do projektu sa zapojili nielen prevádzky produkujúce bioodpad vo väčšom množstve, akými sú napríklad reštaurácie, hotely, kaviarne, nemocnice alebo školy, ale aj domácnosti,“ hovorí Martina Gaislová.

Celý projekt spracovania a zhodnotenia bioodpadu funguje na troch základných pilieroch. Prvým je vyváženosť vstupných materiálov, ktoré zaisťujú správny proces kompostovania. Druhým je výber správneho miesta, ktoré je vhodné na kompostovanie v danej lokalite tak, aby mali všetci obyvatelia k nemu ľahký prístup. Tretím pilierom je navrhnutie a zavedenie efektívneho systému, ktorý sleduje a rieši problémy pri zavádzaní kompostovania. „Po troch rokoch ponúka projekt hmatateľný a úspešný príklad ako efektívne zaviesť systém nakladania s biologickým odpadom. Výsledkom je **viac ako 2 000 ton** zhodnoteného bioodpadu a to pomocou nenápadných a nákladovo efektívnych opatrení,“ hovorí Martina Gaislová.

Odmenou pre občanov nie je len zníženie nákladov na odpadové hospodárstvo a prechod z paušálneho poplatku na množstvový zber, ale hlavne čistejšie životné prostredie.

Inšpiratívne slovenské samosprávy

Zber a triedenie kuchynského odpadu je na Slovensku povinné od začiatku roku 2021. Všetky mestá a obce (okrem tých, ktoré zmesový komunálny odpad energeticky zhodnocujú) preto musia zabezpečiť potrebnú infraštruktúru – domácnosti v bytových domoch vybaviť prevetrávanými košíkmi, na stojiská umiestniť nádoby na bioodpad a zabezpečiť ich pravidelný odvoz. Rovnako dôležitá je informovanosť občanov o dôležitosti zberu. „*Jednoduchšie to môžu mať menšie obce, ktoré môžu využiť jedinú výnimku zo zákona. Zber kuchynského odpadu nemusia zaviesť v prípade, ak sto percent obyvateľov obce alebo jej časti kompostuje bioodpad v kompostovacích zásobníkoch, čiže záhradných kompostéroch. Máme skúsenosť, že viacero slovenských samospráv zabezpečilo pre občanov kompostéry,*“ hovorí Martina Gaislová.

Vo **Veľkých Turovciach** v okrese Levice urobili analýzu obecného odpadu. Z celkového objemu predstavoval pätinu bioodpad. Zeleného bioodpadu zo záhrad bolo minimum, keďže občania využívajú **obecné kompostovisko**. „*Plánujeme obstaráť aj záhradné kompostéry, aby mohli občania spracovať vyprodukovaný bioodpad ešte pohodlnejšie priamo na svojich záhradách,*“ vysvetľuje Jaroslav Péter, starosta obce. V **Beluši** zas využili výnimku zo zákona a v rodinných domoch sa o bioodpad postarajú samotní obyvatelia, keďže na svojich záhradách využívajú kompostovacie zásobníky. V bytových domoch využíva miestna samospráva pohodlný zber kuchynského odpadu. Systém zaviedli na jar minulého roku a odvtedy množstvo zmesového komunálneho odpadu, ktorý nie je možné vytriediť a musí skončiť na skládke, výrazne klesá.

V **Bratislave** vznikli v blízkosti bytových domov **komunitné kompostoviská**. Obyvatelia boli vyškolení, ako správne kompostovať, čo do kompostéra patrí a čo nie, ako sa oň starať a správne ho využívať. V spolupráci s hlavným mestom, miestnymi samosprávami, spoločnosťou JRK a občianskym združením Priatelia Zeme vznikli kompostoviská napríklad v Petržalke alebo v Novom Meste. Bratislava sa pritom už teraz pripravuje na povinné triedenie kuchynského odpadu, hoci

zákon to hlavnému mestu a Košiciam ukladá až do roku 2023. V bratislavskom Lamači preto spustili pilotný zber kuchynského biologicky rozložiteľného odpadu z domácností „*Hlavné mesto sa tak včas pripravuje na nové povinnosti a v čase predstihuje testuje pohodlný zber bioodpadu. Bratislava môže byť príkladom pre tie samosprávy, ktoré si uvedomujú dôležitosť riešenia biologicky rozložiteľných odpadov aj v bytových domoch,*“ uzatvára Martina Gaislová.

Kontakt

Tomáš Halán
pr@menejodpadu.sk
mobil: 0911 396 462